

Solna den 2007-10-31

Barnpsykiatriskt utlåtande

angående: **Lars Philip Augusto Silvén, född 2002-01-15 – 5439**

adress: Gustav III Boulevard 61
169 73 Solna

Frlid: Vivianne Augusto Silvén och Lars Silvén

Syskon: Aline, född 2003-06

Psykiatrisk bedömning gjord av Dr. Elisabeth Nördinge

Psykosocial bedömning gjord av kurator Fredrik Haglund

Psykologbedömning gjord av psykolog Kerstin Östman

Externa bedömningar: utdrag ur pedagogiskt utlåtande från förskolan samt sammanfattning av logopedutlåtande.

Testmaterial som använts i utredningen: Begåvningstest WPPSI-III, ADOS (Autism Diagnostic Observation Schedule), frågeformulär: ABC formuläret till föräldrar samt förskola.

Anledning till kontakt

Påbörjad kontakt i maj 2004 med psykolog Kerstin Östman på dåvarande BUP's Psykologverksamhet, utifrån förälders oro kring Lars Philips allmänna utveckling. En utvecklingsbedömning, Griffiths II, utfördes i hemmet hösten 2004 då beslut togs att bedömningen skulle följas upp för att få en tydligare bild av Lars Philips svårigheter. Kontakt med Lars Philips förskolepedagoger, observation på förskolan, har även ägt rum under kontakten.

Bakgrund till utredningen

Lars Philip har, som ovan nämnts, bedömts med delar av Griffiths utvecklingsskala då han var drygt 2 ½ år gammal. Han påbörjade vid denna tidpunkt även en logopedkontakt. Logopeden remitterade honom för ytterligare stöd till Lekoteket. Lars Philip har sedan kort tid efter sin förskolestart en s.k. stödplats utifrån de svårigheter han uppvisade under inskolningen. Dessa svårigheter var bl.a; svårigheter att kommunicera och samspela med andra, avsaknad av ålderadekvat nyfikenhet, uppvisat ointresse av och svårighet att locka till förskolans aktiviteter. Psykolog Kerstin Östman har utöver utvecklingsbedömningen gjort förskoleobservation samt haft uppföljande föräldrasamtal. Utifrån Lars Philips fortsatta svårigheter kring kontakt och kommunikation samt uppmärksamhet planerades en barnpsykiatrisk utredning som påbörjades på Solna BUP mottagning i februari 2007.

Stockholms läns landsting

Psykiatrisk bedömning

Graviditeten förlöpte enl modern u a. Farmor och mormor avled under havandeskapet. Förlöstes med planerat kejsarsnitt 10 dagar före beräknat födsel. Indikation av smärträdsla. Vägde ca 3800 gr och var 53 cm lång. Lars Philip hade lite gulsot som inte föranledde behandling. I övrigt en lugn spädbarnstid och Lars Philip sov mycket. Motoriskt noterades enl kurators anteckning att han inte kröp. Var nöjd att sitta. Sökte inte aktivt. Började gå vid 14 månader.

Under läkarbedömningen är Lars Philip pigg och relativt vaken. Han har svårt att förstå verbala instruktioner. Tittar helst i spegeln för att följa instruktioner. Sitter i mammas och pappas knä under delar av undersökningen. Påtagligt svårt att fokusera på en uppgift. Kan klippa en cirkel på direkt uppmaning men har svårt att arbeta med en instruktion. Tydligt framkommer detta när han ska gå fram och tillbaka i korridoren. Mamma får visa. Går några steg på tå men kan inte gå på fötternas lateralsidor. Kan inte följa ögonrörelser för att utröna om det föreligger nystagmus. Förstår inte Grassé. I övrigt framkommer svårigheten att följa instruktioner på så sätt att han gärna ritar kaotiska teckningar när han inte förstår en uppgift. Har en tendens att upprepa den instruktion som man just givit. Det föreligger inga tecken på tvångshandlingar.

Somatiskt

Väsentligen frisk förutom att man misstänkt att han lider av von Willebrands sjukdom inga belägg att han har diagnosen men han ska gå på ett ytterligare återbesök på barnmottagningen. Syn och hörsel är normal och undersökning med mamma. Inga belägg för några svårigheter i undersökningen.

Sammanfattning

5-årig pojke som inte presterar åldersadekvat i undersökningen. Pratar och fantiserar och har svårt att fokusera på arbetsuppgiften. Möjligen något hypoton i muskulaturen. Påfallande är att det är svårt att avgöra om Lars Philip har svårt att förstå instruktionen eller om han har svårt att utföra det man ber honom om. Detta gör att den neurologiska undersökningen blir svår att säker utvärdera.

Stockholms läns landsting

Psykosocial bedömning

Bakgrund:

Graviditet: Förlöpte u a. Modern mådde bra. Både farmor och farfar avled under tiden M var gravid.

Förlossning: Lars Philip förlöstes med planerat kejsarsnitt ca 10 dagar före beräknad födsel. Detta pga att modern var rädd för smärtan vid vanlig förlossning. Fadern deltog vid förlossningen.

Lars Philip vägde ca 3 800 g och var ca 53 cm lång.

Spädbarnstid: Moderns syster bodde med familjen som stöd de första 3 månaderna efter förlossningen. De första veckorna hade modern en del oro pga att hon hade lite svårt med amningen och Lars Philip hade lite gulst – vilket inte föranledde någon medicinsk åtgärd. Lars Philip gick upp i vikt enligt kurvor. Som bebis var han mycket lugn och sov väldigt mycket. Han var inte ledsen och var inte ”mammig”. Oftast var Lars Philip nöjd. Han sökte inte ögonkontakt. I långa stunder (timmar) kunde Lars Philip fascineras av saker som snurrade.

Amning: Lars Philip ammadess helt i 6 månader, delvis till 2 ½ år.

Motorisk utveckling: Lars Philip kröp inte. Han var nöjd med att vara där han var. Sökte inte aktivt efter leksaker. Började gå vid ca 14 månader. Ritar fortfarande inte människor utan ”abstrakta saker”.

Dagis: Lars Philip började på dagis vid 2 års ålder och var lätt att lämna. På dagis var det många barn med handikapp, bl a Downs syndrom. När Lars Philip var 2,5 år tog dagispersonal upp med föräldrarna att de kände oro för honom pga att han hade svårigheter med social kontakt (tog inte kontakt andra barn). Specialpedagog bedömde då att Lars Philip var i behov av extra stöd – vilket han fick.

Talutveckling: Lars Philip jollrade som bebis. Kunde några ord när han var 1 år. Upprepade ofta ord när han började på dagis. Före 3 års ålder kunde han säga hela meningar. Lars Philip har haft logopedkontakt i flera år.

Socialt: Lars Philip har alltid varit relativt ointresserad kontakt med andra. Modern fick hjälp att börja leka med Lars Philip från lekoteket på Karolinska sjukhuset. Under 2007 har Lars Philip börjat bli mer social och kan självständigt söka kontakt med bl a lillasyster för att leka.

Hereditet: Fadern kan känna igen sig en del i Lars Philip då han själv hade svårigheter med sociala kontakter fram till ca årskurs 5-6. Fadern tror att hans svårigheter berodde på att han var enda barnet och inte hade varit så mycket med andra barn när han började i skolan. Han fick som liten alltid höra att han var sen i sin utveckling. Fadern har haft och har en del dyslektiska svårigheter och svårigheter med finmotorik.

Somatiskt: Då Lars Philip nyligen var sjuk upptäcktes att han har en nedsatt koagulationsförmåga vilken skall utredas vidare.

Sammanfattning av psykosocial bedömning:

Lars Philip beskrivs ha haft en lugn och trygg uppväxt och har fått mycket stöd i sin utveckling. Redan från spädbarnsåldern beskrivs Lars Philip som i hög grad självförsörjande och med beteenden som skulle kunna tyda på svårigheter inom autismspektrumet. Fadern beskriver egna svårigheter med social kontakt som barn. När Lars Philip fått adekvat hjälp har han visat på en förmåga att utvecklas.

Sammantaget bedöms att Lars Philip tidigt och genomgående visat tecken på svårigheter inom autismspektrumet och att några miljöfaktorer som skulle kunna förklara detta har inte framkommit.

Stockholms läns landsting

Psykolog bedömning**Begåvnings-test med WPPSI-III**

Lars Philip bjuds begåvnings-test WPPSI-III uppdelat på tre tillfällen under februari-mars 2007. WPPSI-III är ett vanligt förekommande begåvnings-test för barn mellan 3 - 7:3 år. Testet jämför barnets resultat med jämnåriga barns genomsnittsvärden, och är indelat i 14 olika deltest som mäter olika begåvnings-områden.

De olika deltesten delas upp i två områden - verbala test (barnet ska uttrycka sitt svar verbalt/språkligt) och performance test (problemlösningsförmåga huvudsakligen utifrån synperception och rumsligt tänkande). I performance deltesten svarar barnet främst genom att peka, placera eller rita.

Beteende i testsituationen:

Lars Philip uppvisar stora svårigheter med att förstå talat språk och att uttrycka sig språkligt som man kan förvänta sig utifrån hans ålder. Denna tydliga svårighet påverkar troligtvis även en del av de deltest som betraktas som icke språkliga (performance uppgifterna).

Det blir angeläget vid testtillfällena att hitta rätt uttryck som Lars Philip kan förstå exempelvis är uttrycket "precis likadant" inte begripligt för honom i testinstruktionen men uttrycket "samma-lik" får honom att försöka instruktionen.

Lars Philip uppvisar stora svårigheter i förmåga till dialog med KÖ. Vi ett fåtal tillfällen under de tre testomgångarna kan en kortare dialog bli till om dialogen styrs helt av KÖ.

I de försök till samtal som uppkommer under testningen behöver KÖ ofta "föra tillbaka" Lars Philip till samtalsämnet eftersom han med lätthet hamnar i sina egna tanke-kopplingar/fantasier och infall.

Lars Philip ger god ögonkontakt och han gestikulerar och har ett rikt minspel i samvaron med KÖ. Han klarar bra, att vid alla de tre testtillfällena, sitta kvar vid testbordet under den knappa timme som testningen pågår. Han behåller ett gott humör under varje testsituation.

Lars Philip är intresserad av kontakten med KÖ, pratar gärna och kan ibland berätta något kort, men samtalen förs helt på Lars Philips villkor, han tycks förvänta sig att KÖ ska förstå hans kopplingar och infall i tankarna. Han fastnar vid flera tillfällen under testningen i den föregående uppgiften eller i den föregående frågan, s.k. perseverering, antingen låser han sig vid föregående svar eller position på föremålet han pekar på eller så fastnar han vid den instruktion som KÖ har gett vid ett föregående deltest.

Trots Lars Philips uppenbara svårigheter med språk och kommunikation så blir han inte krånglig eller svår att motivera under testningen. Han tappar koncentrationen efter ca tjugo minuters testning, tittar lite "ut i det blå" men går att motivera till fortsättning efter lite testvila tex. han kan få sitta och kommentera någon djurtavla i KÖ's rum.

Lars Philip hamnar med stor lätthet i tankar om djur/vilda djur. Han spårar in på detta ämne både i samtalet eller då han själv tar ett initiativ till att säga något. Det blir tydligt att han har svårigheter att fokusera på instruktioner speciellt om det inte ingår något enkelt och tydligt bildmaterial som stöd.

Testresultat:

Tre av deltesten som ingår i WPPSI-III går inte att genomföra då Lars Philip inte tycks förstå instruktionerna. Detta gäller vid deltesten *Bildkategorier*, *Slutledning* samt *Symbolletning*.

Deltest *Kodning*, där barnet ska använda penna för att fylla i enkla tecken i olika symboler, blir möjligt att genomföra utifrån att KÖ styr Lars Philips utförande, hjälper honom att hålla fokus. KÖ uppfattar dock att Lars Philip i detta deltest förstår instruktionen.

Då testet, som tidigare beskrivits, är indelat i en verbal del och en performance del presenteras Lars Philips prestationer utifrån denna indelning.

Stockholms läns landsting

Lars Philip har sina största styrkor inom performance delen där förmåga till språklig utveckling inte är så avgörande. Hans styrkor visar sig tydligast i deltesten *Blockmönster* och *Figursammansättning* vilka mäter icke-verbal problemlösning, visuell perception och visuo-spatiala färdigheter. Lars Philip arbetar relativt snabbt i dessa uppgifter men det tycks inte som att hans tempo beror på uppmaningen att göra så bra och så fort han kan. Då svårighetsgraden stiger uttrycker han sin osäkerhet genom att upprepa - "så här är det, eller, så här, så här är det, så" och samtidigt prövar han vidare. Det är svårt att se att han använder någon speciell strategi. Han kan missa en enklare uppgift och sedan klara en svårare, det är som att han prövar sig fram lite måfå. I deltestet *Matriser* får han ett resultat inom normalzonen men det framkommer att han inte fullständig har förstått den övergripande principen i instruktionen som handlar om att se vilket föremål som passar ihop med ett annat föremål genom att peka. Lars Philip tycks peka lite på måfå ibland vilket gör det svårt att veta om vissa av de erhållna poängen har tillkommit mer av en slump.

I ett av de deltest, *Bildkategorier*, som ingår i performance delen får han ett mycket lågt resultat eftersom han då inte förstår testinstruktionen och inte lyckas ta hjälp av de bilder som finns som stöd i uppgiften. Detta resultat drar ner det sammanslagna resultatet för performance delen. Det sammanslagna resultatet i performance delen hamnar lågt genomsnittligt.

Lars Philips prestationsresultat i den verbala delen hamnar lägre än det sammanslagna resultatet i performance delen. Vid ett av de verbala deltesten, *Likheter*, presterar han dock ett resultat inom normalzonen. Detta resultat är något oväntat eftersom detta deltest sägs vara tankemässigt krävande då det fordrar att barnet har uppnått en intellektuell mognad i det att kunna hålla en övergripande regel aktuell. Lars Philip kan i detta deltest vid flera tillfällen ge abstrakta svar. Hans svar i deltestet är dock varierande och han gör felsvar på uppgifter som man kan förvänta sig att han ska kunna och ger korrekt svar på uppgifter med större svårighetsgrad. Det sammanslagna resultatet i den verbala delen hamnar klart under genomsnittet.

Vid en sammanslagning av de sju (av fjorton) deltest (performance & verbal), som ger ett resultat för hans prestationer för hela testet, hamnar Lars Philips resultat under genomsnittet.

ADOS (Autism Diagnostic Observation Schedule) test:

Testmaterialet ADOS är en halvstrukturerad metod för bedömning av **kommunikation, social interaktion, lek/fantasi** samt **stereotyp beteende och begränsade intressen** hos personer där det föreligger frågeställning om autismspektrumstörning.

Kommunikation: Under bedömningen med ADOS talar Lars Philip i flerordssatser, företrädesvis tre-ords satser, vilka ofta är outvecklade och grammatiskt ofullständiga. Han visar under bedömningen inga tecken på något ekande tal. Lars Philips tal är något entonigt, med få variationer i satsmelodin. Han använder pekningar och gester kommunikativt, både beskrivande och informativa gester. Lars Philips initiativ till socialt initiativ med KÖ är få, undantaget att han instruerar KÖ att räcka upp händerna då han skjuter med pistol. Detta initiativ till lek får ingen fortsättning utan består endast av dessa två moment, skjuta, räcka upp händerna och skrika till. Hans yttranden upplevs här vara stereotypa och repetitiva. Han kan även under bedömningen säga ord som inte passar in i sammanhanget men som är betydelsefulla för honom t.ex. "tiger". Det är svårt att hålla igång en konversation med Lars Philip och han bygger aldrig vidare, med egna frågor, på de initiativ som KÖ gör till dialog.

Ömsesidig social interaktion: Under bedömningen har Lars Philip under de första fem minuterna en undvikande ögonkontakt med KÖ men detta förändras då han funnit sig mer tillrätta och ögonkontakten blir adekvat. Han riktar en del varierade ansiktsuttryck till KÖ under bedömningen och visar tydlig glädje under en av deluppgifterna (såpbubblor). Han blir under denna deluppgift även mer livlig i sina kroppsuttryck från att annars vara mer stillsam. Lars Philip ger ett direkt och

Stockholms läns landsting

adekvat gensvar på sitt namn och han kan ge ett adekvat gensvar genom att följa KÖ's blick som riktas mot ett föremål utom räckhåll. Han visar inga föremål för KÖ eller för sina föräldrar under bedömningen.

Lars Philip tar under bedömningen inga egentliga försök att initiera kontakt med KÖ förutom att han riktar såpbubblepistolen mot KÖ och ger instruktion om hur KÖ ska bete sig; sträcka händerna över huvudet och skrika till.

Lars Philip visar få tillfällen till imitation. Det fungerar då KÖ visar hur bilen och flygplanet åker och sedan överräcker dessa till Lars Philip som då gör på samma sätt, detta fungerar även då KÖ låtsas att en kloss är ett flygplan, Lars Philip gör då på samma sätt. Han klarar under bedömningen dock inte att gestalta välkända handlingar på uppmaning (borsta tänderna, tvätta händerna), inte heller då KÖ föregår med demonstration. Då KÖ använder ett konkret föremål (en tvål) för att låta Lars Philip demonstrera handtvätt så blir det bakvänt och ofullständigt.

Lek: i lek-uppgifterna visar Lars Philip svårigheter att sam-leka och fantasi-leka. Han går inte in i leken med KÖ, gör istället på sitt sätt där hans teman är att skjuta och att fåktas och att någon ska dö.

Då KÖ läser saga för Lars Philip är han uppmärksam under läsningen men gör få kommentarer, då det sker är det benämning av djur; tiger, lejon som finns i boken. Han svarar inte på frågor som KÖ ställer under och efter sagan.

Lars Philip ger under hela bedömningen ett energifattigt intryck, han är stillsam och blir motoriskt lite livlig endast under deluppgiften med såpbubblepistolen.

Resultatet från ADOS bedömningen visar att Lars Philip har tydliga svårigheter både vad gäller kommunikation och ömsesidig social interaktion.

Stockholms läns landsting

Externa bedömningar

Förskolan

Det pedagogiskt utlåtande från förskolan är omfattande och kommer i detta barnpsykiatriska utlåtande endast vara sammanfattande. Pedagogerna beskriver hans styrkor och svårigheter från hans start på nuvarande förskoleavdelning HT 2006 samt hans nuvarande beteende HT 2007. De beskriver att Lars Philips största svårigheter finns i det sociala samspelet, speciellt med de andra barnen på förskolan. Han kan inte lekkoderna och hur man gör när man går in i en lek. Hans brister i kommunikationen gör det svårt för honom att samspela med de andra barnen. Han leker sällan med andra och blir oftast mycket styrd av de andra då han ingår i en lek. Lars Philip upprepar vissa meningar som han har hört andra säga, fast utan sammanhang. De beskriver vidare att Lars Philip fungerar mycket bättre i mindre grupper med endast några barn till. Det blir ofta svårt för honom att i för stora sammanhang, när det är mycket som händer och det blir stökigt. I en mindre grupp och i en lugn miljö går det oftast riktigt bra, t.ex att spela spel, lägga pussel, bygga, måla, gunga, leka i lekhallen (med stöd av en vuxen i närheten). Kring nu-läget beskriver pedagogerna att Lars Philip strax innan sommarlovet förändrats i sitt beteende ganska mycket och detta har hållit i sig. Han blir ofta mycket frustrerad, arg och ledsen och har svårt att uttrycka sig och berätta vad som är fel. Han skiftar väldigt snabbt mellan att skratta, ibland hysteriskt och att sedan gråta och skrika. De har svårt att förstå varför hans frustration plötsligt uppstår. Den senaste tiden, september och framåt 2007, har Lars Philip börjat bli mer utåtagerande, vilket han tidigare aldrig varit på förskolan. Han kan vara hårdhänt mot de andra barnen genom att slåss, knuffas och sparkas. Han har även vid ett par tillfällen slagit mot pedagogerna.

Logoped

Logopedutlåtande är daterat juni 2007 och här ges endast en sammanfattning. Logoped Anna Johansson, Danderyd Talklinik har träffat Lars Philip 15 gånger mellan 060831 och 070530. I logopedutlåtandets sammanfattning står att läsa att Lars Philip har stora svårigheter med språkets innehåll, användning och form. Han har en grav generell språkstörning och pragmatisk språkstörning.

Stockholms läns landsting

Sammanfattning av utredningen

Lars Philip är en snart sexårig pojke (drygt 5:9 år) som uppvisar en allmän utvecklingsförsening samt svårigheter vad gäller både kommunikation och social interaktion. Han har en grav generell språkstörning samt en pragmatisk språkstörning. Lars Philips kognitiva funktionsnivå hamnar vid testning under genomsnittet.

Medicinskt har Lars Philip inget anmärkningsvärt utseendemässigt och det finns ingen misstanke om syndrom i nuläget. Det förekommer heller ingen misstanke om somatisk åkomma som kräver fortsatt utredning. Det framkommer i den psykosociala anamnesen att Lars Philip tidigt och genomgående har visat tecken på svårigheter inom autismspektrumet och några miljöfaktorer som skulle kunna förklara detta har inte framkommit.

Undertecknade bedömer att Lars Philip uppfyller kriterierna för autistiskt syndrom F84.0 enligt DSM IV.

Förslag på åtgärder

Föräldrarna har varit på återgivning av resultat av den barnpsykiatriska utredningen.

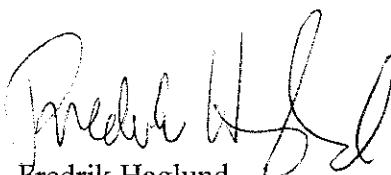
Undertecknade har rekommenderat och föreslagit en träff med föräldrar och berörd resursansvarig inom barnomsorgen samt berörd förskolepersonal angående resultat av utredning och samtal om planering av Lars Philips framtida barnomsorg/skolplacering.

Remiss skickas till Autismcenter för små barn för det stöd som där går att få samt för möjlighet till fortsatt logopedkontakt.

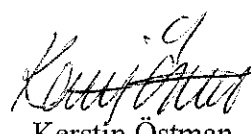
Solna den 31 oktober 2007

Elisabeth Nordinge
specialistkompetent
psykiater

Fredrik Haglund
socioonom

Kerstin Östman
leg. psykolog

Stockholms läns landsting